
Co zatem znajdziesz w niniejszym pakiecie szkoleniowym? Poświęcony jest on dwóm głównym zagadnieniom. Pierwsze – to próba odpowiedzi na pytanie, czym jest obywatelstwo europejskie i to zarówno od strony pojęciowej, jak i praktycznej. Drugie – to kwestia *edukacji* na rzecz obywatelstwa europejskiego, zarówno w teorii, jak i w praktyce. Wszystkie te elementy omówiono w odniesieniu do pracy młodzieżowej prowadzonej w Europie.

Na początku staramy się przedstawić spójny zbiór informacji stanowiących podstawę wszelkich działań związanych z obywatelstwem europejskim. Znajdziesz tu:

- zarys wydarzeń historycznych związanych z rozwojem idei obywatelstwa w Europie, począwszy od starożytnej Grecji, a skończywszy na Oświeceniu, zawierający wyjaśnienie podstawowych pojęć, takich jak państwo narodowe i prawa człowieka oraz kalendarium rozwoju idei obywatelstwa w Europie począwszy od lat czterdziestych;
- krytyczne ujęcie współczesnych koncepcji obywatelstwa europejskiego ukazujące różnice pomiędzy obywatelstwem traktowanym jako status i obywatelstwem postrzeganym w kategoriach tożsamości i wartości; współczesne koncepcje postmodernistyczne i porównanie sposobów ujęcia tej kwestii przez Unię Europejską i Radę Europy;
- prognozy na przyszłość, których podstawą jest obserwacja współczesnych tendencji – jaki wpływ na rozwój obywatelstwa europejskiego mogą mieć: globalizacja, kryzys środowiska naturalnego, nowe technologie i rozszerzenie Unii Europejskiej?

Następnie przedstawiamy w skrócie naszą koncepcję, która opiera się na założeniu, że obywatelstwo europejskie ma charakter dynamiczny, kompleksowy i integralny. Przyjęte przez nas stanowisko ma oczywiście wpływ na strukturę niniejszego pakietu szkoleniowego.

Potem przechodzimy do omówienia aspektu edukacyjnego. Przyglądamy się współczesnym koncepcjom szkoleniowym dotyczącym obywatelstwa europejskiego i porównujemy wybrane strategie edukacyjne z koncepcją, którą sami zdecydowaliśmy się przyjąć. Omawiamy główne szkoły: podejście indywidualistyczne i komunitariańskie, które nawzajem się uzupełniają. Wreszcie z zainteresowaniem przyglądamy się wysiłkom podejmowanym przez Unię Europejską i Radę Europy w kwestii edukacji na rzecz obywatelstwa europejskiego.

Następny rozdział poświęcony jest metodom szkoleniowym. Zdecydowaliśmy się przedstawić ten temat w sposób odbiegający od tradycyjnej prezentacji, właściwej podręcznikom metodologii. Nie przedstawiamy więc poszczególnych sposobów edukacji, czasu ich realizacji, potrzebnych materiałów, kolejnych etapów, itd. Zamiast tego opisujemy, jak dana metoda została użyta w konkretnym kontekście i dodajemy komentarz wyjaśniający, dlaczego okazała się skuteczna w danej sytuacji. W naszym pakiecie znajdziesz wiele przykładów, pochodzących ze wszystkich zakątków Europy, dotyczących różnych zagadnień związanych z ideą obywatelstwa europejskiego i przedstawiających działania bardzo różnych typów organizacji.

Aby ułatwić ci wybór właściwej metody, sposób dostosowania jej do twoich celów oraz przygotowanie własnego projektu, dołączyliśmy schemat edukacyjny, odpowiadający, na jakie pytania powinieneś sobie odpowiedzieć oraz nad jakimi tematami musisz się zastanowić, zanim rozpoczniesz pracę. Opieramy się tu na koncepcji elastycznej praktyki (*responsive practice*), według której opracowywany program dostosowywany jest do konkretnych potrzeb grupy docelowej, a sposoby jego wdrożenia są na tyle elastyczne, aby na bieżąco uwzględniać rodzące się potrzeby.

Zanim jednak zapoznasz się z tymi metodami edukacji, przeczytaj materiały wprowadzające!

Na końcu pakietu znajduje się rozdział poświęcony materiałom źródłowym, zawierający bibliografię, oraz adresy stron internetowych, gdzie znajdziesz więcej informacji na interesujące cię tematy.

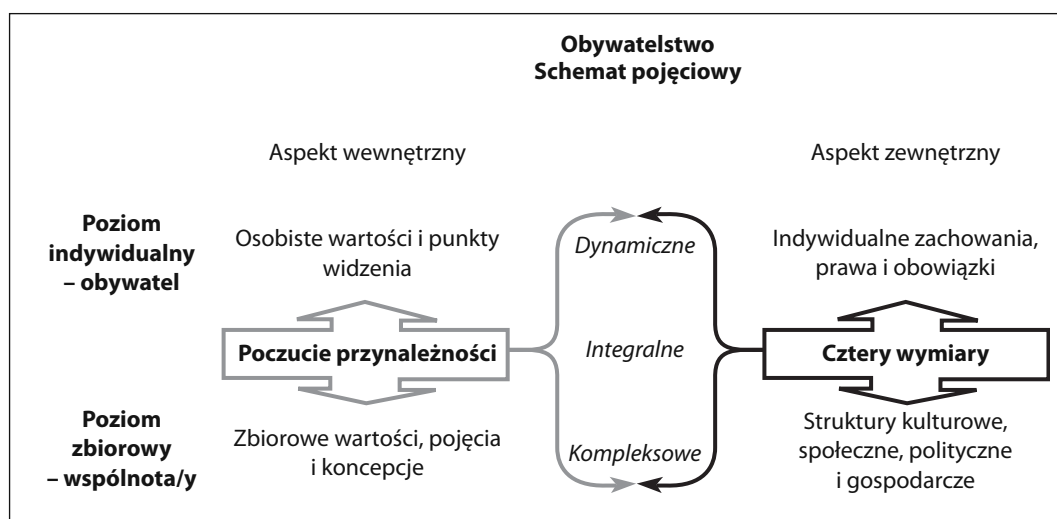
Niniejszy pakiet szkoleniowy zawiera także elementy pełniące funkcję przerywników. W różnych miejscach publikacji napotkasz pytania, które zostały wprowadzone po to, aby pobudzić cię do refleksji nad omawianym tematem. Techniki tę zaczerpnęliśmy z teatru Bertolda Brechta i zaadaptowaliśmy na potrzeby publikacji edukacyjnych.

W niniejszej publikacji znajdziesz również szereg ćwiczeń. Pomysły te możesz wykorzystać podczas kursów szkoleniowych lub warsztatów poświęconych omawianemu tematowi. Możesz również posłużyć się niektórymi pytaniami, aby zmusić do zastanowienia grupę, z którą pracujesz. Pamiętaj – podczas lektury bądź czujny i świadomy!

Nasza koncepcja pakietu szkoleniowego

Zanim udasz się w podróż z niniejszym pakietem szkoleniowym, uważamy, że powinieneś zapoznać się z przyjętą przez nas wizją obywatelstwa europejskiego i niniejszej publikacji. W koncepcji pakietu istotne znaczenie mają trzy pojęcia: dynamika, kompleksowość i integralność. W praktyce oznacza to, że staraliśmy się przekazać całościowy obraz rozwoju idei obywatelstwa europejskiego i edukacji z nim związanej. Staraliśmy się też unikać oceny poszczególnych koncepcji. Opracowany przez nas schemat (patrz poniższy rys.) stanowi mapę, którą posługujemy się w celu identyfikacji i lokalizacji poszczególnych pojęć. Więcej informacji znajdziesz w rozdziale pt: Nasz schemat pojęciowy.

Te ćwiartki oraz relacje pomiędzy nimi tworzą naszą mapę. Powyższy schemat przedstawia także wyznawane przez nas wartości oraz ideę edukacji na rzecz obywatelstwa europejskiego. Wierzymy, że należy uwzględnić wszystkie części składowe i zależności między nimi. Nie oznacza to oczywiście, że każdy projekt powinien obejmować wszystkie te dziedziny. Powinieneś jednak wybrać obszar, na którym chcesz pracować, a także pamiętać o aspektach, które świadomie pominąłeś. Warto bowiem odwoływać się do różnych spośród powyższych aspektów oraz wybierać różne podejścia w zależności od tego, z kim i w jakim czasie będziesz pracować. Ufamy, że z pomocą tej mapy łatwiej dokonasz wyboru dziedziny, na której chcesz się skupić.

Życzymy zatem miłych poszukiwań. Bez względu na to, czy zdecydujesz się wyruszyć z mapą, czy też zostawisz ją i wrócić do niej później – bon voyage!